Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

6. října 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Autorské právo a práva s ním související – Právní ochrana počítačových programů – Směrnice 91/250/EHS – Článek 5 – Výjimky z úkonů podléhajících omezení – Úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli opravy chyb – Pojem – Článek 6 – Rozklad – Podmínky“

Ve věci C-13/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím cour d’appel de Brusel (Belgie) ze dne 20. prosince 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 14. ledna 2020, v řízení

Top System SA

proti

Belgickému státu,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan, předseda senátu, M. Ilešič (zpravodaj), E. Juhász, C. Lycourgos a I. Jarukaitis, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Top System SA É. Werym a M. Cockem, avocats,

– za Belgický stát M. Le Bornem, avocat,

– za Evropskou komisi É. Gippini Fournierem a J. Samnadda, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 10. března 2021,

* Jednací jazyk: francouzština.

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 odst. 1 směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 1991, L 122, s. 42; Zvl. vyd. 17/01, s. 114).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Top System SA a Belgickým státem týkajícího se toho, že Selor, bureau de sélection de l'administration fédérale (agentura pro nábor ve federální správě, Belgie), provedla rozklad počítačového programu vyvinutého společností Top System, který je součástí aplikace, k jejímuž užívání má tato agentura pro nábor licenci.

Právní rámec

Unijní právo

3 Sedmnáctý až dvacátý třetí bod odůvodnění směrnice 91/250 uvádějí:

„vzhledem k tomu, že výlučné právo autora zamezit neoprávněnému rozmnožování jeho díla musí vzhledem k počítačovým programům [v případě počítačového programu] podléhat omezené výjimce umožňující pořízení rozmnoženiny technicky nezbytné pro využití programu oprávněným nabyvatelem; vzhledem k tomu, že to znamená, že úkony spočívající v nahrávání a provozování nezbytném k využití oprávněně nabyté rozmnoženiny programu a ani opravování chyb v rozmnožení nesmí být smluvně zakázáno; že pokud smlouva neobsahuje zvláštní omezení, především pro případ prodeje rozmnoženin programů, může oprávněný nabyvatel provádět jakýkoliv jiný úkon nezbytný k využívání rozmnoženiny programu v souladu s předpokládaným účelem programu;

vzhledem k tomu, že oprávněnému uživateli počítačového programu nesmí být bráněno v tom, aby prováděl úkony nezbytné ke zkoumání, studiu nebo zkoušení funkčnosti tohoto programu za podmínky, že těmito úkony nejsou porušena autorská práva k programu;

vzhledem k tomu, že neoprávněné rozmnožování, překlad, zpracování nebo změna formy kódu, ve které byla rozmnožena počítačového programu poskytnuta, je porušením výlučných práv autora;

vzhledem k tomu, že však za určitých okolností může rozmnožení kódu počítačového programu anebo překlad formy kódu ve smyslu čl. 4 písm. a) a b) být nezbytné pro získání informací nutných pro interoperabilitu nezávisle vytvořeného programu s jinými programy;

vzhledem k tomu, že je tedy nutno mít na zřeteli, že pouze za těchto přesně vymezených okolností jsou úkony spočívající v rozmnožení a překladu, provedené oprávněným uživatelem rozmnoženiny programu nebo jeho jménem, v souladu s právem a s dobrými mravy a nevyžadují tedy svolení nositele autorských práv;

vzhledem k tomu, že jedním z cílů této výjimky je umožnit propojení všech prvků počítačového systému včetně prvků pocházejících od různých výrobců, tak, aby tyto prvky mohly společně fungovat;

vzhledem k tomu, že taková výjimka z výlučných práv autora nesmí být používána způsobem, který by přivodil újmu právem chráněným zájmům nositele práva nebo by byl v rozporu s využíváním programu obvyklým způsobem“.

4 Článek 1 této směrnice stanoví:

„1. V souladu s ustanoveními této směrnice chrání členské státy počítačové programy autorskými právy stejně jako literární díla ve smyslu […] úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl[, podepsané dne 9. září 1886 v Bernu (Pařížský akt ze dne 24. července 1971), ve znění změny ze dne 28. září 1979]. Pro účely této směrnice se ‚počítačovým programem' rozumí i přípravný koncepční materiál.

2. Ochrana podle této směrnice se vztahuje na vyjádření počítačového programu v jakékoliv formě. Myšlenky a zásady, na kterých je založen kterýkoliv z prvků počítačového programu včetně myšlenek a zásad, na kterých je založeno jeho rozhraní, nejsou chráněny autorským právem podle této směrnice.

3. Počítačový program je chráněn, pokud je původní, v tom smyslu, že je vlastním duševním výtvorem autora. Pro stanovení způsobilosti k ochraně není uplatňováno žádné jiné kritérium.“

5 Článek 4 uvedené směrnice, nadepsaný „Úkony podléhající omezení“, stanoví:

„S výhradou ustanovení článků 5 a 6 zahrnují výlučná práva nositele práv ve smyslu článku 2 právo činit sám a právo udělovat svolení jinému k:

a) stálému nebo dočasnému rozmnožování počítačového programu jako celku nebo jeho části, a to jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě. Pokud je takové rozmnožování nezbytné pro zavedení, zobrazení, provoz, přenos nebo ukládání počítačového programu do paměti, vyžadují tyto rozmnožovací úkony svolení nositele práva;

b) překladům, zpracování, úpravám a k jakékoliv jiné změně počítačového programu a k rozmnožování programu z těchto úkonů vyplývajícímu, aniž jsou dotčena práva osoby provádějící změnu programu;

c) jakékoliv formě veřejného šíření, včetně pronájmu, jehož předmětem je původní počítačový program nebo jeho rozmnoženiny. První prodej rozmnoženiny počítačového programu v [Evropské unii] provedený nositelem práv nebo s jeho svolením je vyčerpáním práva na šíření této rozmnoženiny v rámci [Unie] s výjimkou práva na kontrolu dalšího pronájmu počítačového programu nebo jeho rozmnoženin.“

6 Článek 5 této směrnice, nadepsaný „Výjimky z úkonů podléhajících omezení“, stanoví:

„1. Pokud nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení, nevyžadují svolení nositele práv úkony uvedené v čl. 4 písm. a) a b), pokud se jedná o úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen, včetně opravy chyb.

2. Oprávněnému uživateli počítačového programu nemůže být smluvně bráněno, aby z něho pořizoval záložní rozmnoženinu, pokud je nezbytná pro užívání programu.

3. Osoba oprávněná užívat rozmnoženinu počítačového programu může při zavádění, zobrazování, provozu, přenosu nebo ukládání do paměti počítačového programu [ukládání počítačového programu do paměti], k němuž je oprávněna, bez svolení nositele práv tento program zkoumat, studovat nebo zkoušet jeho funkčnost za účelem zjištění myšlenek a zásad, které jsou základem kteréhokoliv z prvků programu.“

7 Článek 6 směrnice 91/250, nadepsaný „Rozklad“, zní takto:

„1. Svolení nositele práv není požadováno, pokud je rozmnožování kódu nebo překlad formy tohoto kódu ve smyslu čl. 4 písm. a) a b) nezbytný pro získání informací o interoperabilitě [informací nutných k zajištění interoperability] nezávisle vytvořeného počítačového programu s jinými programy za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:

a) uvedené úkony jsou prováděny nabyvatelem licence nebo oprávněným uživatelem rozmnoženiny počítačového programu anebo jejich jménem, a to osobou k tomuto pověřenou;

b) informace nezbytné k dosažení interoperability nebyly dříve pro osoby uvedené v písm. a) snadno a rychle přístupné

a

c) uvedené úkony jsou omezeny na části původního programu nezbytné pro dosažení interoperability.

2. Ustanovení odstavce 1 nezakládají oprávnění k tomu, aby informace získané v rámci uplatňování tohoto odstavce:

a) byly používány k jiným účelům, než k dosažení interoperability počítačového programu vytvořeného nezávislým způsobem;

b) byly předávány třetím osobám s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k dosažení interoperability nezávisle vytvořeného počítačového programu,

nebo

c) byly používány pro vývoj, výrobu nebo odbyt počítačového programu, jehož vyjádření je ve své podstatě podobné, nebo k jakémukoliv úkonu porušujícímu autorská práva.

3. V souladu s ustanoveními […] úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl nesmí být tento článek vykládán způsobem, který by umožnil, že by jeho provádění způsobilo neodůvodněnou újmu na oprávněných zájmech nositele práva nebo jím bylo dotčeno běžné využívání počítačového programu.“

8 Článek 9 odst. 1 této směrnice stanoví:

„[…] Veškerá smluvní ustanovení, která jsou v rozporu s článkem 6 nebo s výjimkami uvedenými v čl. 5 odst. 2 a 3, jsou od počátku neplatná.“

9 Směrnice 91/250 byla zrušena a kodifikována směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 2009, L 111, s. 16). Na skutkové okolnosti sporu v původním řízení je však použitelná *ratione temporis* směrnice 91/250.

Belgické právo

10 Zákon ze dne 30. června 1994, kterým se do belgického práva provádí evropská směrnice ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů (*Moniteur belge* ze dne 27. července 1994, s. 19315), ve znění zákona ze dne 15. května 2007 o potlačování padělání práv duševního vlastnictví a pirátství (*Moniteur belge* ze dne 18. července 2007, s. 38734) (dále jen „LPO“), v článku 5 stanovil:

„S výhradou článků 6 a 7 zahrnují majetková práva:

a) stálé nebo dočasné rozmnožování počítačového programu jako celku nebo jeho části, a to jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě. Pokud je takové rozmnožování nezbytné pro zavedení, zobrazení, provoz, přenos nebo ukládání počítačového programu do paměti, vyžadují tyto rozmnožovací úkony svolení nositele práva;

b) překlady, zpracování, úpravu a jakékoliv jiné změny počítačového programu a rozmnožování programu z těchto úkonů vyplývajícího, aniž jsou dotčena práva osoby provádějící změnu programu;

[…]“

11 Článek 6 LPO stanovil:

„Odstavec 1. Pokud nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení, nevyžadují svolení nositele práv úkony uvedené v čl. 5 písm. a) a b), pokud se jedná o úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému uživateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen, včetně opravy chyb.

[…]

Odstavec 3. Osoba oprávněná užívat počítačový program může při zavádění, zobrazování, provozu, přenosu nebo ukládání počítačového programu do paměti, k němuž je oprávněna, bez svolení nositele práv tento program zkoumat, studovat nebo zkoušet jeho funkčnost za účelem zjištění myšlenek a zásad, které jsou základem kteréhokoliv z prvků programu.“

12 Článek 7 LPO stanovil:

„Odstavec 1. Svolení nositele práv není požadováno, pokud je rozmnožování kódu nebo překlad formy tohoto kódu ve smyslu čl. 5 písm. a) a b) nezbytný pro získání informací nutných k zajištění interoperability nezávisle vytvořeného počítačového programu s jinými programy za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:

a) úkony související s rozmnožováním a překlady jsou prováděny oprávněným uživatelem rozmnoženiny počítačového programu anebo jeho jménem osobou k tomuto pověřenou;

b) informace nezbytné k dosažení interoperability nebyly dříve pro výše uvedené osoby snadno a rychle přístupné a

c) úkony související s rozmnožováním a překlady jsou omezeny na části původního programu nezbytné pro dosažení interoperability.

Odstavec 2. Ustanovení předcházejícího odstavce nezakládají oprávnění k tomu, aby informace získané v rámci uplatňování tohoto odstavce:

a) byly používány k jiným účelům, než k dosažení interoperability počítačového programu vytvořeného nezávislým způsobem;

b) byly předávány třetím osobám s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k dosažení interoperability nezávisle vytvořeného počítačového programu;

c) nebo byly používány pro vývoj, výrobu nebo odbyt počítačového programu, jehož vyjádření je ve své podstatě podobné, nebo k jakémukoliv úkonu porušujícímu autorská práva.

Odstavec 3. Tento článek nesmí být použit způsobem, který způsobuje neodůvodněnou újmu na oprávněných zájmech nositele práva nebo jím je dotčeno běžné využívání počítačového programu.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

13 Top System je společnost založená podle belgického práva, která vyvíjí počítačové programy a poskytuje služby v oblasti informačních technologií.

14 Selor je veřejnou institucí, která v Belgii odpovídá za nábor a orientaci budoucích spolupracovníků různých služeb veřejné správy. Po začlenění Selor do federální veřejné služby „Strategie a Appui“ („Strategie a podpora“) Belgický stát nahradil tuto instituci jakožto žalovanou ve sporu v původním řízení.

15 Od roku 1990 společnost Top System spolupracuje se Selor, pro niž poskytuje služby v oblasti vývoje a údržby informačních technologií.

16 Za účelem splnění svých úkolů Selor postupně zavedla nástroje informačních technologií, které byly určeny k tomu, aby umožnily on-line podávání přihlášek a jejich zpracování.

17 Na žádost Selor vyvinula společnost Top System několik aplikací, které obsahují jednak funkce pocházející z jejího rámcového softwaru nazvaného „Top System Framework“ (dále jen „TSF“) a jednak funkce určené k uspokojení specifických potřeb Selor.

18 Selor je držitelkou licence k užívání aplikací vyvinutých společností Top System.

19 Dne 6. února 2008 uzavřely Selor a Top System smlouvu, jejímž předmětem byla instalace a konfigurace nového vývojového prostředí, jakož i integrace a migrace zdrojů aplikací Selor do tohoto nového prostředí.

20 V období od června do října 2008 došlo mezi Selor a společností Top System k výměně e-mailových zpráv ohledně provozních problémů, které ovlivňovaly některé aplikace používající TSF.

21 Vzhledem k tomu, že se společnosti Top System nepodařilo dosáhnout dohody se Selor ohledně vyřešení těchto problémů, podala dne 6. července 2009 proti Selor a Belgickému státu žalobu k tribunal de commerce de Bruxelles (obchodní soud v Bruselu, Belgie), zejména za účelem toho, aby bylo určeno, že Selor provedla rozklad TSF, přičemž byla porušena výlučná práva společnosti Top System k tomuto softwaru. Společnost Top System se rovněž domáhala toho, aby Selor a Belgickému státu byla uložena povinnost nahradit jí škodu z titulu rozkladu a rozmnožení zdrojových kódů uvedeného softwaru, navýšenou o kompenzační úroky ode dne, kdy se mělo za to, že k tomuto rozkladu došlo, tedy nejpozději od 18. prosince 2008.

22 Dne 26. listopadu 2009 byla věc postoupena tribunal de première instance de Bruxelles (soud prvního stupně v Bruselu, Belgie), který rozsudkem ze dne 19. března 2013 žalobu společnosti Top System v podstatné části zamítl.

23 Společnost Top System podala proti tomuto rozsudku odvolání u předkládajícího soudu, a sice cour d'appel de Bruxelles (odvolací soud v Bruselu, Belgie).

24 Před tímto soudem společnost Top System uvádí, že Selor protiprávně provedla rozklad TSF. Podle ní lze v souladu s články 6 a 7 LPO provést rozklad pouze na základě svolení autora nebo osob oprávněných či zmocněných tímto autorem anebo pro účely interoperability. Naproti tomu rozklad není dovolen pro účely opravy chyb ovlivňujících fungování dotčeného programu.

25 Selor uznává, že provedla rozklad části TSF s cílem deaktivovat její vadnou funkci. Tvrdí však zejména, že v souladu s čl. 6 odst. 1 LPO byla oprávněna tento rozklad provést za účelem opravy určitých koncepčních chyb ovlivňujících TSF, které znemožňují, aby byl užíván způsobem, ke kterému je určen. Selor se mimoto dovolává svého práva na základě čl. 6 odst. 3 LPO zkoumat, studovat nebo zkoušet funkčnost dotčeného programu za účelem zjištění myšlenek a zásad, které jsou základem dotyčných funkcí TSF, aby mohla zabránit zablokováním způsobeným těmito chybami.

26 Předkládající soud má za to, že za účelem určení, zda Selor byla oprávněna provést uvedený rozklad na základě čl. 6 odst. 1 LPO, mu přísluší ověřit, zda rozklad celého počítačového programu nebo jeho části spadá pod úkony uvedené v čl. 5 písm. a) a b) LPO.

27 Za těchto podmínek se cour d'appel de Bruxelles (odvolací soud v Bruselu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 5 odst. 1 [směrnice 91/250] vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu může provést rozklad dotčeného programu jako celku nebo jeho části, pokud je takový rozklad nezbytný k tomu, aby mohl dotyčný uživatel opravit chyby ovlivňující funkčnost zmíněného programu, a to i v případě, kdy tato oprava spočívá ve vypnutí funkce ovlivňující řádné fungování aplikace obsahující daný program?

2) V případě kladné odpovědi, musí být kromě toho splněny podmínky stanovené v článku 6 směrnice nebo jiné podmínky?“

K předběžným otázkám

K první otázce

28 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu je oprávněn provést rozklad dotčeného programu jako celku nebo jeho části za účelem opravení chyb ovlivňujících fungování tohoto programu, a to i v případě, kdy tato oprava spočívá ve vypnutí funkce ovlivňující řádné fungování aplikace obsahující uvedený program

29 Na základě čl. 4 písm. a) směrnice 91/250, který stanoví zejména výlučná práva autorů počítačových programů, má nositel autorského práva k počítačovému programu s výhradou výjimek stanovených v článcích 5 a 6 této směrnice výlučné právo činit sám a právo udělovat svolení jinému k stálému nebo dočasnému rozmnožování počítačového programu jako celku nebo jeho části, a to jakýmikoliv prostředky a v jakékoliv formě.

30 S výhradou týchž výjimek přiznává čl. 4 písm. b) směrnice 91/250 nositeli práv výlučné právo činit sám nebo právo udělovat svolení jinému k překladům, zpracování, úpravám a k jakékoliv jiné změně počítačového programu a k rozmnožování programu z těchto úkonů vyplývajícímu.

31 Článek 5 odst. 1 směrnice 91/250 však stanoví, že pokud nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení, nevyžadují svolení nositele autorského práva úkony uvedené v čl. 4 písm. a) a b) této směrnice, pokud se jedná o úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen, včetně opravy chyb.

32 V souladu s článkem 6 směrnice 91/250, nadepsaným „Rozklad“, svolení nositele práv není požadováno ani v případě, pokud je rozmnožování kódu nebo překlad formy tohoto kódu ve smyslu čl. 4 písm. a) a b) této směrnice nezbytný pro získání informací nutných k zajištění interoperability nezávisle vytvořeného počítačového programu s jinými programy za předpokladu, že jsou splněny určité podmínky.

33 Je třeba uvést, že rozklad jako takový není uveden mezi úkony, jejichž výčet je uveden v čl. 4 písm. a) a b) směrnice 91/250, na které odkazuje čl. 5 odst. 1 této směrnice.

34 Je však třeba ověřit, zda bez ohledu na tuto okolnost mohou úkony nezbytné k rozkladu počítačového programu spadat do oblasti působnosti čl. 4 písm. a) nebo b) této směrnice.

35 Za tímto účelem je nutno nejprve uvést, podobně jak to učinil generální advokát v bodě 39 svého stanoviska, že počítačový program je původně vyhotoven ve formě „zdrojového kódu“ ve srozumitelném programovacím jazyce a poté je přepsán ve formě proveditelné počítačem, a sice ve formě „strojového kódu“, pomocí vyhrazeného programu označovaného jako „kompilátor“. Operace spočívající v tom, že je zdrojový kód převeden na strojový kód, se nazývá „kompilace“.

36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že zdrojový kód a strojový kód počítačového programu jsou dvěma formami vyjádření tohoto programu, přísluší jim autorskoprávní ochrana počítačových programů podle čl. 1 odst. 2 směrnice 91/250 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. prosince 2010, Bezpečnostní softwarová asociace, C-393/09, EU:C:2010:816, bod 34).

37 Cílem „rozkladu“ je naopak rekonstituovat zdrojový kód programu z jeho strojového kódu. Rozklad se provádí prostřednictvím programu nazvaného „dekompilátor“. Jak zdůraznil generální advokát v bodě 41 svého stanoviska, rozklad zpravidla umožňuje získat nikoli původní zdrojový kód, ale třetí verzi dotčeného programu, označovanou jako „kvazi-zdrojový kód“, která může být následně kompilována do strojového kódu umožňujícího, aby tento program fungoval.

38 Rozklad tedy představuje operaci převedení formy kódu počítačového programu, která s sebou nese přinejmenším částečné a dočasné rozmnožení tohoto kódu, jakož i překlad formy tohoto kódu.

39 V důsledku toho je třeba konstatovat, že rozklad počítačového programu s sebou nese provedení úkonů, a sice rozmnožení kódu tohoto programu a překlad formy tohoto kódu, které skutečně spadají pod výlučná práva autora, jak jsou vymezena v čl. 4 písm. a) a b) směrnice 91/250.

40 Tento výklad je podpořen zněním čl. 6 odst. 1 směrnice 91/250, který se sice podle svého nadpisu týká rozkladu, odkazuje však výslovně na „rozmnožování kódu“ a na „překlad formy tohoto kódu ve smyslu čl. 4 písm. a) a b)“ této směrnice. Z toho vyplývá, že pojem „rozklad“ ve smyslu uvedené směrnice skutečně spadá pod výlučná práva autora počítačového programu stanovená v posledně uvedeném ustanovení.

41 Podle čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 přitom oprávněný nabyvatel počítačového programu může činit veškeré úkony uvedené v čl. 4 písm. a) a b) této směrnice, včetně úkonů spočívajících v rozmnožování kódu a v překladu jeho formy, aniž předtím získal svolení nositele práv, pokud je to nezbytné k používání tohoto programu, včetně opravy chyb ovlivňujících fungování tohoto programu.

42 Z výše uvedených úvah tedy vyplývá, že čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu je oprávněn provést rozklad tohoto programu za účelem opravení chyb ovlivňujících fungování tohoto programu.

43 Tento výklad není zpochybněn článkem 6 směrnice 91/250, který na rozdíl od toho, co uvádí společnost Top System, nemůže být vykládán v tom smyslu, že možnost provést rozklad počítačového programu je povolena pouze v rozsahu, v němž je prováděn za účelem interoperability.

44 Jak vyplývá z jeho znění, článek 6 směrnice 91/250 zavádí výjimku z výlučných práv nositele autorských práv k počítačovému programu, když umožňuje rozmnožování kódu nebo překlad formy tohoto kódu bez předchozího svolení nositele autorského práva, pokud jsou tyto úkony nezbytné k zajištění interoperability tohoto programu s jiným programem vytvořeným nezávisle.

45 V tomto ohledu je nutno zaprvé připomenout, že body 20 a 21 odůvodnění této směrnice uvádějí, že za určitých okolností může rozmnožení kódu počítačového programu anebo překlad formy kódu být nezbytné pro získání informací nutných pro interoperabilitu nezávisle vytvořeného programu s jinými programy a že „pouze za těchto přesně vymezených okolností“ jsou tyto úkony v souladu s právem a s dobrými mravy a nevyžadují tedy svolení nositele autorských práv.

46 Z článku 6 odst. 1 písm. b) a c) směrnice 91/250, vykládaného ve spojení s body 19 a 20 odůvodnění této směrnice, vyplývá, že unijní normotvůrce tak zamýšlel omezit dosah výjimky pro interoperabilitu, kterou v tomto ustanovení stanovil, na okolnosti, za kterých nemůže být interoperabilita programu vytvořeného nezávisle s jinými programy uskutečněna jinými prostředky, než provedením rozkladu dotčeného programu.

47 Takový výklad je podpořen čl. 6 odst. 2 a 3 směrnice 91/250, který zejména zakazuje, aby informace získané na základě takového rozkladu byly používány k jiným účelům než k dosažení takové interoperability nebo byly používány pro vývoj podobných programů a který ještě obecně vylučuje, že by takový rozklad mohl být proveden takovým způsobem, že by způsobil neodůvodněnou újmu na oprávněných zájmech nositele práva nebo jím bylo dotčeno běžné využívání dotyčného počítačového programu.

48 Naproti tomu ze znění článku 6 směrnice 91/250, vykládaného ve spojení s body 19 a 20 odůvodnění této směrnice, ani ze systematiky tohoto článku nelze vyvodit, že unijní normotvůrce měl v úmyslu vyloučit jakoukoli možnost provádět rozmnožování kódu počítačového programu a překlad formy tohoto kódu mimo případ, kdy jsou takové úkony prováděny s cílem získat informace nutné k zajištění interoperability nezávisle vytvořeného počítačového programu s jinými programy.

49 V tomto ohledu je nutno uvést, že zatímco se článek 6 směrnice 91/250 týká úkonů nezbytných k zajištění interoperability nezávisle vytvořených programů, cílem čl. 5 odst. 1 této směrnice je umožnit oprávněnému nabyvateli programu užívat tento program způsobem, ke kterému je určen. Obě tato ustanovení mají v důsledku toho odlišný účel.

50 Zadruhé, jak v podstatě poznamenal generální advokát v bodě 59 svého stanoviska, tato analýza je podpořena přípravnými pracemi ke směrnici 91/250, ze kterých vyplývá, že cílem vložení stávajícího článku 6 této směrnice do původního návrhu Evropské komise bylo konkrétně upravit otázku interoperability programů vytvořených nezávislými autory, aniž jsou dotčena ustanovení, která mají umožnit oprávněnému nabyvateli programu jeho běžné užívání.

51 Zatřetí by výklad článku 6 směrnice 91/250 ve smyslu navrhovaném společností Top System vedl k narušení užitečného účinku možnosti, kterou unijní normotvůrce výslovně přiznal oprávněnému nabyvateli programu v čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250, provést opravu chyb, které brání užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen.

52 Jak totiž zdůraznil generální advokát v bodě 79 svého stanoviska, oprava chyb ovlivňujících fungování počítačového programu předpokládá ve většině případů, a zejména pokud oprava, která má být provedena, spočívá v deaktivaci funkce, která ovlivňuje řádné fungování aplikace obsahující tento program, že je k dispozici zdrojový kód, nebo pokud tomu tak není, kvazi-zdrojový kód uvedeného programu.

53 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první položenou otázku odpovědět tak, že čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu je oprávněn provést rozklad dotčeného programu jako celku nebo jeho části za účelem opravení chyb ovlivňujících fungování tohoto programu, a to i v případě, kdy tato oprava spočívá ve vypnutí funkce ovlivňující řádné fungování aplikace obsahující uvedený program.

Ke druhé otázce

54 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu, který chce provést rozklad tohoto programu za účelem opravy chyb ovlivňujících fungování zmíněného programu, musí splnit požadavky stanovené v článku 6 této směrnice nebo jiné požadavky.

55 V tomto ohledu je třeba připomenout, jak bylo konstatováno v bodě 49 tohoto rozsudku, že výjimka stanovená v článku 6 směrnice 91/250 má jinou oblast působnosti a jiný účel, než je oblast působnosti a účel výjimky stanovené v čl. 5 odst. 1 této směrnice. V důsledku toho se požadavky stanovené v tomto článku 6 jako takové neuplatní na výjimku stanovenou v čl. 5 odst. 1 této směrnice.

56 Je však třeba konstatovat, že s ohledem na znění, systematiku a účel čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 provedení úkonů, které společně představují rozklad počítačového programu, je-li uskutečněno v souladu s tímto ustanovením, podléhá určitým požadavkům.

57 Zaprvé podle znění tohoto ustanovení musí být tyto úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli užívat dotčený počítačový program způsobem, ke kterému je určen, a zejména k opravě „chyb“.

58 V případě, že neexistuje odkaz na právo členských států a relevantní definice ve směrnici 91/250, musí být pojem „chyba“ ve smyslu uvedeného ustanovení vykládán v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce, s přihlédnutím ke kontextu, do něhož spadá, a k cílům, které sleduje právní úprava, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 3. června 2021, Maďarsko v. Parlament, C-650/18, EU:C:2021:426, bod 83 a citovaná judikatura).

59 V tomto ohledu je nutno uvést, že v oblasti informačních technologií chyba obecně označuje vadu, kterou je stižen počítačový program, v důsledku níž dochází k jeho špatnému fungování.

60 Kromě toho v souladu s účelem čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250, připomenutým v bodě 49 tohoto rozsudku, taková vada, která představuje chybu ve smyslu tohoto ustanovení, musí ovlivnit možnost užívat dotyčný program způsobem, ke kterému je určen.

61 Zadruhé ze znění čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 vyplývá, že rozklad počítačového programu musí být „nezbytný“ k tomu, aby umožnil oprávněnému nabyvateli užívat dotyčný program způsobem, ke kterému je určen.

62 V tomto ohledu je třeba uvést, jak bylo konstatováno v bodě 52 tohoto rozsudku, že oprava chyb ovlivňujících užívání počítačového programu způsobem, ke kterému je určen, bude předpokládat ve většině případů změnu kódu tohoto programu a uplatnění této opravy bude vyžadovat přístup ke zdrojovému kódu, nebo přinejmenším ke kvazi-zdrojovému kódu uvedeného programu.

63 Pokud je však zdrojový kód pro nabyvatele dotyčného programu právně nebo na základě smlouvy přístupný, nelze mít za to, že je „nezbytné“, aby nabyvatel provedl rozklad tohoto programu.

64 Zatřetí čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 v souladu se svým zněním umožňuje opravu chyb s výhradou toho, že „nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení.“

65 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že podle bodu 17 odůvodnění směrnice 91/250 úkony spočívající v nahrávání a provozování nezbytném k využití oprávněně nabyté rozmnoženiny programu ani opravování chyb ovlivňujících fungování uvedeného programu nesmí být smluvně zakázáno.

66 Článek 5 odst. 1 směrnice 91/250 vykládaný ve spojení s bodem 18 odůvodnění této směrnice tak musí být chápán v tom smyslu, že smluvní strany nemohou smluvně vyloučit jakoukoli možnost provést opravu těchto chyb.

67 Naproti tomu si v souladu s tímto ustanovením nositel práv a nabyvatel mohou volně zvolit, že smluvně upraví podmínky pro výkon této možnosti. Konkrétně se mohou dohodnout zvláště na tom, že nositel práva musí zajistit nápravnou údržbu dotčeného programu.

68 Z toho rovněž vyplývá, že pokud v tomto smyslu nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení, je oprávněný nabyvatel počítačového programu oprávněn uskutečnit bez předchozího souhlasu nositele práva úkony uvedené v čl. 4 písm. a) a b) směrnice 91/250, včetně rozkladu tohoto programu, pokud se jeví, že je to nezbytné k opravě chyb ovlivňujících fungování uvedeného programu.

69 Začtvrté oprávněný nabyvatel počítačového programu, který provedl rozklad tohoto programu za účelem opravy chyb ovlivňujících fungování uvedeného programu, nemůže použít výsledek tohoto rozkladu k jiným účelům, než k opravě těchto chyb.

70 Článek 4 písm. b) směrnice 91/250 totiž nositeli autorského práva přiznává výlučné právo činit sám a právo udělovat svolení jinému nejen „k překladům, zpracování, úpravám a k jakékoliv jiné změně počítačového programu“, ale rovněž „k rozmnožování programu z těchto úkonů vyplývajícímu“, to znamená v případě rozkladu k rozmnožování zdrojového kódu nebo kvazi-zdrojového kódu z toho vyplývajícímu.

71 Jakékoli rozmnožování tohoto kódu tak podle čl. 4 písm. b) směrnice 91/250 nadále podléhá svolení nositele autorského práva k tomuto programu.

72 Článek 4 písm. c) této směrnice zakazuje kromě toho veřejné šíření rozmnoženiny počítačového programu bez svolení nositele autorských práv k tomuto programu, což se použije, jak vyplývá z čl. 1 odst. 2 směrnice 91/250, rovněž na rozmnožování zdrojového kódu nebo kvazi-zdrojového kódu získaného prostřednictvím rozkladu.

73 I když je přitom nesporné, že článek 5 této směrnice opravňuje oprávněného nabyvatele počítačového programu k provedení takových úkonů bez souhlasu nositele autorského práva, je tomu tak pouze v rozsahu, v němž jsou tyto úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen.

74 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou položenou otázku odpovědět tak, že čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu, který chce provést rozklad tohoto programu za účelem opravy chyb ovlivňujících fungování zmíněného programu, nemusí splnit požadavky stanovené v článku 6 této směrnice. Tento nabyvatel je však oprávněn provést takový rozklad pouze v rozsahu nezbytném pro tuto opravu, a případně za dodržení podmínek stanovených na základě smlouvy s nositelem autorského práva k uvedenému programu.

K nákladům řízení

75 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 5 odst. 1 směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů musí být vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu je oprávněn provést rozklad dotčeného programu jako celku nebo jeho části za účelem opravení chyb ovlivňujících fungování tohoto programu, a to i v případě, kdy tato oprava spočívá ve vypnutí funkce ovlivňující řádné fungování aplikace obsahující uvedený program.**

2) **Článek 5 odst. 1 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že oprávněný nabyvatel počítačového programu, který chce provést rozklad tohoto programu za účelem opravy chyb ovlivňujících fungování zmíněného programu, nemusí splnit požadavky stanovené v článku 6 této směrnice. Tento nabyvatel je však oprávněn provést takový rozklad pouze v rozsahu nezbytném pro tuto opravu a případně za dodržení podmínek stanovených na základě smlouvy s nositelem autorského práva k uvedenému programu.**

Podpisy